

**Τι πρέπει να κάνετε εάν κάποιος οικείος σας έχει
πέσει στην παγίδα των αιρέσεων**

του Καθηγητού Αλεξάνδρου Ντβόρκιν

Τι πρέπει να κάνετε εάν κάποιος οικείος σας έχει πέσει στην παγίδα των αιρέσεων

του Καθηγητού Αλεξάνδρου Ντβόρκιν, Δρ Φολοσ., Διευθυντού του Κέντρου «Άγιος Ειρηναίος Λυώνος» του Πατριαρχείου Μόσχας για την αντιμετώπιση των αιρέσεων

Πρώτα από όλα πρέπει να διατηρήσετε την ψυχραιμία σας. Ναι, η οικογένειά σας περνά μιά βαριά και σκληρή δοκιμασία, αλλά αυτό είναι κάτι που μπορεί να διορθωθεί. Τό μεγαλύτερο μέρος των ανθρώπων που πιάστηκαν στα δίχτυα των αιρέσεων αργά ή γρήγορα κατορθώνουν να ξεφύγουν. Αλλά το κατά πόσο γρήγορα ο οικείος σας θα εγκαταλείψει την αίρεση και σε ποιά κατάσταση, αυτό εξαρτάται ως επί το πλείστον από εσάς και τα υπόλοιπα μέλη της οικογενείας σας. Πάντως, σε κάθε περίπτωση, να είστε έτοιμοι για το γεγονός ότι οι προσπάθειές σας δεν θα είναι βραχυχρόνιες. Εάν δεν μπορέσατε να βοηθήσετε τον οικείο σας στή διάρκεια των πρώτων εβδομάδων μετά την πρώτη επαφή του με την αίρεση, θα πρέπει να γνωρίζετε ότι για την επαναφορά αυτού του ανθρώπου σε μιά κανονική ζωή έξω από τή μέγγενη της αιρέσεως θα χρειασθούν οι προσπάθειες ολόκληρης της οικογένειας για αρκετούς μήνες ή ίσως και χρόνια. Αλλά για να μπορέσετε να ανταπεξέλθετε στις απαιτήσεις μιάς τέτοιας προσπάθειας πρέπει να γνωρίζετε ποιά θα πρέπει να είναι η στάση σας και η συμπεριφορά σας.

Μετά την αρχική «αναγνώριση», μήν προσπαθήσετε να τον μεταπείσετε, γιατί αυτό θα βλάψει τις σχέσεις σας ακόμη περισσότερο. Σίγουρα θα καταλάβατε ήδη ότι με τις προσπάθειες να του εξηγήσετε το παράλογο της διδασκαλίας της σέκτας και την ανόητη ή και βλαβερή συμπεριφορά του, το μόνο που καταφέρνετε είναι να καταλήγετε σε καυγάδες και όξυνση των σχέσεων. Πρέπει να γνωρίζετε ότι κατά κανόνα οι αιρέσεις επιδιώκουν τή ρήξη του νεοπροσηλυτισμένου με το εξαιρετικό περιβάλλον. Τότε όλες οι πληροφορίες που θα λαμβάνει θα προέρχονται αποκλειστικά και μόνο από την αίρεση και ο κοινωνικός του κύκλος θα περιορίζεται μόνο στην αίρεση. Μιά τέτοια κατάσταση δημιουργεί ιδανικές συνθήκες για τον έλεγχο της συνείδησης του προσηλυτισμένου. Για να προκαλέσουν τή ρήξη, οι αιρετικοί «διδάσκαλοι» εκ των

προτέρων κηρύττουν ότι οι οικείοι του νέου τους θύματος είναι ας πούμε «κυριευμένοι από τον διάβολο» ή αρκετά προσηλωμένοι στον «μάταιο τούτο κόσμο όπου βασιλεύει το κακό» και συνεπώς θα κάνουν ό,τι είναι δυνατόν για να αναγκάσουν τον νεοπροσηλυτισμένο να «βγεί από την οδό της σωτηρίας», να εγκαταλείψει την νεοαποκτηθείσα «αληθινή οικογένεια», να απαρνηθεί τή «λυτρωτική γνώση» κ.ά. Έτσι, μιά συναισθηματικά φορτισμένη αντίδραση από την πλευρά σας θα εξυπηρετούσε τους σκοπούς της σέκτας και θα αποτελούσε για τον οικείο σας μία ακόμη επιβεβαίωση της αλήθειας της νέας του πίστης.

Όμως, επίσης σε καμμία περίπτωση δεν πρέπει να προσποιηθείτε ότι αλλάξατε γνώμη και ότι εν τέλει, σας ευχαριστεί η αλλαγή αυτή που συνέβη στον οικείο σας. Αυτό είτε θα ενδυναμώσει την αφοσίωσή του στή σέκτα, είτε θα ανακαλύψει το ψέμα σας και θα εξαφανίσει και τα τελευταία εναπομείναντα ψήγματα εμπιστοσύνης σ' εσάς. Συμφωνήστε μαζί του τον παρακάτω όρο: εσείς δεν θα κριτικάρετε την «οργάνωσή» του (ο όρος «σέκτα» είναι φυσικό να τον ερεθίζει, γι' αυτό προσπαθήστε να αποφύγετε τή χρήση του) και αυτός δεν θα κάνει προπαγάνδα στο σπίτι και δεν θα προσπαθεί να προσηλυτίσει και άλλα μέλη της οικογενείας. Όμως μπορείτε διακριτικά να επιστήσετε την προσοχή του οικείου σας στις προφανείς αντιφάσεις στή συμπεριφορά του και στα λεγόμενά του, χωρίς ταυτόχρονα να προσπαθείτε να εξηγήσετε αυτές τις αντιφάσεις: ο σκοπός σας είναι να τον αποσπάσετε από τή σέκτα.

Για να καταστρώσετε μιά στρατηγική συμπεριφοράς, πρέπει να κατανοήσετε ότι ο οικείος σας βρίσκεται σε ψυχολογική εξάρτηση από την ομάδα, ότι η αληθινή προσωπικότητά του έχει κατασταλεί και αντικατασταθεί από μιά σειρά αιρετικών στερεοτύπων συμπεριφοράς, συναισθημάτων και σκέψης. Ο σκοπός σας είναι να διατηρήσετε μιά ελάχιστη έστω επαφή με την καταπιεσμένη αληθινή του προσωπικότητα. Σκύψτε πάνω του με υπομονή και συμπάθεια κατανοώντας ότι το

άτομο αυτό πάσχει από προσωρινή διαταραχή προσωπικότητας, όμως σε καμμία περίπτωση μὴν του δώσετε χρήματα—είναι σαν να δίνετε σε ναρκομανή χρήματα για ναρκωτικά. Ό,τι χρήματα και να του δώσετε θα καταλήξουν στή σέκτα.

Προσπαθήστε να είστε προδιατεθειμένος για μιά εποικοδομητική λύση του προβλήματος, να είστε ήρεμος και ανοικτός στο διάλογο. Νά δείχνετε σε όλους με τή συμπεριφορά σας ότι αναγνωρίζετε στον οικείο σας το

δικαίωμα της αναζήτησης, των δικών του επιλογών, έστω και λανθασμένων, ότι

αυτός ο ίδιος είναι πολύτιμος για σας και νοιάζεστε γι' αυτόν ανεξάρτητα από τις πεποιθήσεις του. Νά βασίζεσθε περισσότερο στή θέρμη και τή στοργή που εκφράζει ο τόνος της φωνής σας, παρά στο ορθολογικό περιεχόμενο των συζητήσεων μαζί του. Στις συζητήσεις σας να προσπαθείτε να τον γυρίζετε πίσω σε ευτυχισμένες στιγμές της περασμένης του ζωής. Νά αναπολείτε μαζί χαρούμενα επεισόδια της περασμένης ζωής σας, όταν αισθανόσασταν σάν μιά οικογένεια, όταν κάνατε μαζί εκδρομές και ταξίδια, όλα τα πράγματα που κάνατε μαζί, τα σχέδια και τα όνειρα που μοιραζόσασταν. Φυσικά, αυτό δεν πρέπει να το κάνετε τεχνητά, ψεύτικα. Νά ενεργείτε βασιζόμενοι περισσότερο στή διαίσθησή σας, να παρακινείσθε από αγάπη και συμπόνια. Καί θα ανταμοίβονται οι προσπάθειές σας κάθε φορά που θα βλέπετε την αληθινή, τή γνώριμη προσωπικότητα του οικείου σας να ξεπροβάλλει έστω και αμυδρά μέσα από τον άγνωστο ζόμπι-ρομπότ, στο οποίο αυτός μετατράπηκε.

Μιά τέτοια τακτική προσβλέπει σε δύο στόχους. Πρώτον, να αφήσει στον οικείο σας έναν συναισθηματικό «μίτο της Αριάδνης», με τή βοήθεια του οποίου θα μπορούσε σε περιπτώσεις κρίσης των ενδοομαδικών σχέσεων και επανεκτίμησης της συμμετοχής του στή σέκτα να βγεί από τον ψυχολογικό της λαβύρινθο. Δεύτερον, δεν θα σας βλέπει ούτε σάν εχθρό, ούτε και σάν στόχο προσηλυτισμού, γεγονός που θα σας επιτρέψει να υλοποιήσετε την ονομαζόμενη «παρέμβαση» (intervention). Μέ τον όρο αυτόν εννοούμε μιά εντατική συνεδρία συμβουλευτικής εξόδου από τή σέκτα. Για την πραγματοποίησή αυτής της παρέμβασης χρειάζεται τουλάχιστον ένας ειδικός ψυχολόγος, ειδήμων στή σεκτολογία, που να έχει εντρυφήσει στην προβληματική της ψυχολογικής βίας και της μεταρρύθμισης της σκέψης (ελέγχου συνειδήσεως ? thought reform), καθώς και στην οικογενειακή συμβουλευτική. Αυτό είναι απαραίτητο, διότι κατά κανόνα στους κόλπους των σεκτών προσελκύνονται άτομα με συναισθηματικά προβλήματα (καί τέτοια προβλήματα μπορεί να έχει ο καθένας σε περιόδους ψυχολογικού στρές). Έτσι, συχνά η υποστήριξη προς τα θύματα ξεκινά από τον εντοπισμό και την εξάλειψη της πηγής αυτών των προβλημάτων, δηλαδή, από τή δουλειά του ψυχολόγου.

Η παρέμβαση, για την οποία μιλήσαμε, προϋποθέτει ότι τουλάχιστον ένα μέλος της οικογενείας του θύματος έχει καλή γνώση των θεωριών συμβουλευτικής εξόδου. Θα ήταν καλύτερο εάν στή διαδικασία

υποστήριξης του θύματος της αίρεσης συμμετείχε όλη η οικογένειά του. Αλλά για τη σωστή οργάνωση όλων των χειρισμών είναι πάντα απαραίτητος ένας ειδικός ψυχολόγος.

Μελετήστε το λεξικό της συγκεκριμένης σέκτας καθώς και το τί πρεσβεύει για να μπορείτε να έχετε μιά ολοκληρωμένη αντίληψη περί τίνος πρόκειται να σας μιλήσει ο οικείος σας. Ελάτε σε επαφή με ανθρώπους που τους βρήκε παρόμοια δυστυχία, καθώς επίσης με πρώην μέλη σεκτών, με τους αρμοδίους υπαλλήλους του κράτους, με δημοσιογράφους, όργανα της τάξεως, νομικούς. Εκτός αυτού, θα πρέπει να συλλέγετε όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για τή σέκτα, αλλά κρυφά από τον οικείο σας για να μην τον ερεθίσετε. Αντιγράφετε και καταγράφετε τα πάντα, δημιουργείστε το δικό σας αρχείο βιβλιοθήκη. Ίσως δεν θα ήταν άσχημο να κρατάτε ημερολόγιο. Όλες οι εναλλακτικές εξαιρετικές πληροφορίες θα ενεργοποιηθούν κατά την παρέμβαση. Δεν πρέπει να δίνετε πληροφορίες που κριτικάρουν τή σέκτα σε δόσεις, δεν θα υπάρξει κανένα αποτέλεσμα.

Βασικά η διαδικασία εξόδου από την αίρεση με εξωτερική επίδραση προϋποθέτει τή συμμετοχή μεγάλου αριθμού ατόμων, και πρωταρχικά ενός ψυχολόγου, υποβοηθούμενου από τους συγγενείς και κοντινούς φίλους του μέλους της σέκτας, που ο ίδιος ο ψυχολόγος θα έχει εκπαιδεύσει κατάλληλα, ενός ειδικού επί των αιρέσεων—«ειδικού επί των γεγονότων» (θά μπορούσε να είναι το ίδιο πρόσωπο με τον ψυχολόγο), καθώς επίσης και πρώην μελών της αίρεσης. Σκοπός της ομάδος αυτής είναι να αφυπνίσουν στο μέλος της σέκτας την κριτική σκέψη και να τον καλέσουν να κάνει ξανά την επιλογή του, αυτή τή φορά όμως όντας πληροφορημένος, δηλαδή πιά ελεύθερα. Παράλληλα, οι συγγενείς και οι κοντινοί άνθρωποι του θύματος θα πρέπει να τον βοηθήσουν να απαλλαγεί από τή συναισθηματική εξάρτηση από τή σέκτα, να του δώσουν αληθινή αγάπη και

συμμετοχή σε αντίθεση με τα αιρετικά υποκατάστατα. Έπειτα έρχεται ο ορθόδοξος κατηχητής, κατά προτίμηση ιερωμένος, για να προτείνει (καί όχι να επιβάλει φορτικά) την εναλλακτική λύση, την αληθινή θρησκεία και κοσμοαντίληψη.

Η πλειοψηφία των ανθρώπων που εγκατέλειψαν τους κόλπους σεκτών έχει ανάγκη από ψυχολογική αποκατάσταση. Τό ζήτημα είναι ότι τα θύματα των σεκτών μετά

την έξοδό τους από τή σέκτα βρίσκονται μπροστά στα ίδια συναισθηματικά προβλήματα που κάποτε τους μετέτρεψαν σε λεία των «στρατολόγων» της σέκτας

(καί που τόσον καιρό τα είχαν παραμελήσει). Πέρα απ' αυτό, πολλοί βγαίνουν από τις σέκτες με διαταραχές προσωπικότητας που οφείλονται στα ψυχικά τραύματα που τους εδημιούργησε η σέκτα. Συνεπώς, μόνον ειδικός ψυχολόγος, που έχει εντρυφήσει σε θέματα αιρέσεων, μπορεί να τους βοηθήσει.

Η πνευματική αποκατάσταση των θυμάτων αιρέσεων προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή ιερέως-πνευματικού και τή συναισθηματική στήριξη από τους πιστούς της ενορίας. Σταδιακά, το άτομο αυτό μαθαίνει στην προσωπική επικοινωνία με τον Θεό (τή δυνατότητα της οποίας εκτός της σέκτας συνήθως οι ηγέτες των σεκτών την αρνούνται) και γίνεται κοινωνός της ανεξάντλητης πηγής χάριτος και ευλογίας, της Ιεράς Παραδόσεως της Εκκλησίας μας. Θα βοηθούσε επίσης η συναναστροφή του ατόμου με άλλα πρώην μέλη της αίρεσης και η βοήθεια που θα μπορούσε να δώσει ο ίδιος στους ειδικούς στις προσπάθειές τους να μειώσουν την αριθμητική δύναμη των σεκτών.

Δεν θα πρέπει να ξεχνούμε επίσης και τα ζητήματα κοινωνικής αποκαταστάσεως των ατόμων που υπήρξαν μέλη σεκτών και τα οποία συχνά μένουν χωρίς κοινωνικό κύκλο, χωρίς κατοικία, χωρίς εργασία, έχοντας μάλιστα χάσει τις συνήθειες της ανεξάρτητης ζωής. Στην ουσία, πρέπει να βοηθήσουμε έναν άνθρωπο να ξαναρχίσει να ζει μέσα στην κοινωνία. Στο σημείο αυτό η βοήθεια νομικών και κοινωνικών λειτουργών είναι ουσιαστική.

Μην απελπίζεστε. Νά προσεύχεσθε για τον οικείο σας που βρέθηκε στα δίχτυα της σέκτας. `Ας είναι για σας παράδειγμα η αγία Μόνικα, η μητέρα του αγίου Αυγουστίνου, επισκόπου Ιπώνος. Αυτός ο ορθόδοξος άγιος, κορυφαίος θεολόγος της Δύσεως, έζησε κατά τον 5ο αι. και πρίν βαπτισθεί χριστιανός επί πολλά έτη ήταν μέλος της αιρέσεως των Μανιχαίων. Επί όλα αυτά τα έτη η μητέρα του προσευχόταν αδιαλείπτως στον Θεό και η προσευχή της μητέρας εισακούσθηκε.

<http://www.orthodoxnet.gr/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=59>